

Sorbus aria (Jeřáb muk)

synonyma: *Aria nivea*, *Crataegus aria*, *Hahnia aria*, *Pyrus aria*, *Pyrus crenata*, *Sorbus globulifera*

čeleď: Rosaceae

oblasti: Albánie, Alpy, Alžírsko, Andalusie, Anglie, Apeniny, Baleáry, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Chorvatsko, Černá Hora, Česká republika, Francie, Irsko, Karpaty, Katalánsko, Korsika, Kosovo, Maďarsko, Makedonie, Maroko, Německo, Polsko, Pyreneje, Rakousko, Rumunsko, S Itálie, S Řecko, Sardínie, Sicílie, Slovensko, Slovinsko, Srbsko, Střední Itálie, SZ Řecko, Švýcarsko, Tunisko

Pochází z Evropy. Patří mezi opadavé rostliny. Dožívá se 100 (i 200)let. Dorůstá výšky i šířky 3 - 12 (i 20)m s průměrem kmene do 25cm v nejprve kuželovitém, později kulovitém habitu. Borka je šedá, hladká, jemně rozpukaná. Nové výhony a zimní pupeny jsou bíle plstnaté. Střídavé listy mají eliptický, vejčitý nebo obvejčitý tvar s krátkou špičkou, jemně asymetricky 2x pilový okraj, v mládí ochlupené, tmavězelené, lesklé, dlouhé 5 - 12 (i 15)cm, žilnatinu tvoří 8 - 15 párů žilek a řapíky jsou dlouhé 1 - 2,5cm. Kvete bílými nebo nažloutlými květy o průměru 1,2 - 1,5cm v chocholičnatých vrcholících o průměru 5 - 8cm a korunní lístky mají délku 6 - 7mm. Plodem je kulatá červená moučnatá jedlá a sladká malvička s bílými tečkami o průměru (0,8 -) 1 - 1,5 (i 1,7)cm. Existují vnitrodruhové taxony:

- subsp. *aria* - listy vejčité až eliptické, dlouhé do 12cm, spodní strana zelenobíle plstnatá
- '*Aurea*'/var. *aurea* - listy při rašení bílé, později žluté; rychlý růst
- '*Chrysophylla*'/f. *chrysophylla* - mladé listy zlatožluté, později nažloutlé, na podzim tmavěžluté
- var. *cyclophylla*'/*Cyclophylla*' - okrouhle eliptické široké listy
- '*Gigantea*' - široce kuželovitý habitus; listy dlouhé do 17cm, široké 10cm; plody dlouhé do 1,7cm, široké 1,4cm; rychlý růst
- '*Integerrima*' - široce vejčitý protáhlý habitus; výška do 10m; větve vystoupavé
- subsp. *lanifera* - hory Jugoslávie; eliptické kožovité listy délky až 7cm a šířky až 5cm, spodní strana bíle plstnatá
- f. *longifolia*/var. *angustifolia*/var. *edulis*/S. *edulis* - eliptické až podlouhlé listy délky 7 - 14cm; kališní cípy krátce 3úhlé; plody větší, vejčité, oranžové
- '*Lutescens*'/var. *lutescens*/var. *sulphurea* - kuželovitý hustý později širší habitus; mladé listy stříbřité, na horní straně mírně nažloutlé, později stříbrozelené, spodní strana bílá; plody červenooranžové
- '*Magnifica*'/S. *edulis* '*Magnifica*' - široce vejčitý až kuklovitý pravidelný kompaktní habitus; výška 6 - 12m, šířka 4 - 12m; větve vystoupavé; listy široce oválné, lesklé, rýhované, dlouhé 6 - 12cm, při rašení stříbřité ožíněné, spodní strana vytrvale stříbřitá
- '*Majestica*'/'*Decaisneana*'/var. *decaisnea*/S. *edulis* '*Majestica*' - koruna širší než u '*Magnifica*'; délka listů 10 - 15cm
- subsp. *mougeotii*
- '*Pendula*' - zakrslý habitus; výška do 3m; větve převislé, slabé; listy menší a užší
- '*Quercoides*' - hustý keřovitý habitus; listy podlouhlé, ostře symetricky laločnaté, na okraji zahnuté; pomalý růst
- '*Salicifolia*' - řidší habitus; podlouhlé, úzké a dlouhé listy
- '*Wilfred Fox*' - hustý široký habitus; výška 12m; větve vystoupavé; listy 2x pilovité, lesklé, dlouhé do 20cm; plody kulaté, žluté, šedě tečkované, průměru až 2cm

Má rád slunce, neutrální nebo vápenité půdy. Vyskytuje se ve smíšených lesích s kamenitou půdou, světlé doubravy, bučiny, skály, atp. Roční přírůstek může být 25 - 35cm. Odolává mrazům až do -30°C.

Plody se po prvním mrazu používají proti průjmům a nemocem dýchacích cest. Nevadí mu znečištěné prostředí.

<https://www.rostliny.net/>